

הכללי	המטה
המבצעים	אגף
247	מערך
צה"ל	לשכת
03-123-1234	טל':
03-123-1234	פקס:
2024	07
תשפ"ד	כ"ט

**הנדון: חיילים טרנסג'נדרים וא-בינאריים בצה"ל בהתאם לחוק חופש המידע, התשנ"ה
– (1998)**

מכובדי,

- א'. בהמשך לבקשות חופש המידע 339235 ו-327952 אבקש לקבל את פרטי המידע הבאים:
- 1) אבקש את פילוח מספר החיילים הטרנסג'נדרים וא-בינאריים בצה"ל, דהיינו – חיילים אשר פנו ליחידת יוהל"ם בבקשה להכרה בדיספוריה מגדרית, בחלוקה לפי מינם כפי שמופיע במערכות צה"ל בכלל ויוהל"ם בפרט: זכר/נקבה/אחר.
 - 2) אבקש לקבל את הפילוח הנ"ל בחלוקה לפי מחזורי גיוס, החל ממחזור גיוס נוב' 2017 ועד היום.
 - 3) אבקש לקבל את פילוח מספר החיילים אשר פנו ליחידת יוהל"ם בבקשה להכרה בדיספוריה מגדרית ושעברו ניתוח באיברי מינם בעודם בצה"ל – כחלק מ"יתהליך לשינוי/התאמת מין" לשיטתם.
 - 4) אבקש לקבל את הפילוח הנ"ל בחלוקה לפי מחזורי גיוס, החל ממחזור גיוס נוב' 2017 ועד היום, ובחלוקה לפי מינם כפי שמופיע במערכות צה"ל בכלל ויוהל"ם בפרט: זכר/נקבה/אחר.
- 5) אבקש לקבל את פירוט תהליך האישור לדיספוריה מגדרית בצה"ל.
 - 6) בתוך בקשת התהליך הכללי לאישור לדיספוריה מגדרית בצה"ל המופיעה בסעיף הקודם ובלי לגרוע ממנה, אבקש לציין במיוחד את הפרטים הבאים:
 - i. מספר הפגישות הנצרך עם קב"ן.
 - ii. מספר הפגישות הנצרך עם פסיכיאטר.
 - iii. מספר הפגישות הנצרך עם רופא.
 - 7) אם מבעלי המקצוע הנ"ל ישנם גורמים חוץ צבאיים (רופא/פסיכאטר שאינו צבאי, וכו') אבקש את פירוט הקליניקות החיצוניות שהשתתפו בתהליך האישור לדיספוריה מגדרית בצה"ל.
 - 8) אבקש לקבל את הפילוח הנ"ל לפי שנים, החל משנת 2017 ועד היום.
 - 9) אבקש את פירוט עלויות ההתקשרות עם הקליניקות החיצוניות, בפילוח לפי קליניקה.
 - 10) אבקש לקבל את הפילוח הנ"ל לפי שנים, החל משנת 2017 ועד היום.
- ב'. אבקש לקבל את המידע הנדרש לעיל בפורמט בו הוא מצוי בידכם, וככל שמצוי בקבצי אקסל או וורד וכדו' אבקש לקבלו בפורמטים אלו. תשומת לבכם בהקשר זה לנוהל היחידה הממשלתית לחופש המידע בעניין צורת (פורמט) המידע הנמסר (נוהל מס' 7 בהדגשות הח"מ) ולפיו: "על הרשות המגיעה אליה בקשת מידע, לפעול למסירת המידע בצורה (פורמט) בו הוא מצוי ברשות" ... "ככלל, מסירת מידע כמענה לבקשה לקבלת מידע מכח החוק, תיעשה בצורה (פורמט) בה המידע מצוי ברשות. לדוגמא, ככל שהמידע מצוי בידי הרשות בפורמט פתוח לעיבוד ממוחשב (Excel, Word וכד'), על הרשות למסור את המידע בצורה זו" ... "מסירת מידע בקובץ דיגיטלי (בפורמט פתוח או חסום) מביאה לחסכון במשאבים ומפחיתה את עלויות אגרות ההפקה למבקש" ... "ככל שהמידע מצוי בפורמט דיגיטלי פתוח, מסירתו בתצורה זו תאפשר למבקש לעבד ולהשביח את המידע, כמתחייב גם מהחלטת הממשלה 4515".

שלום רב,

הנדון : בקשתך למידע בנושא חיילים טראנסג'נדרים וא-בינאריים בצה"ל
שלך : בקשת חופש מידע מיום 19 בינואר 2023

1. להלן התייחסות צה"ל לבקשתך, לאחר בדיקה מול הגורמים המקצועיים.
2. צה"ל הוא צבא העם ומשרתים בו חיילים וחיילות מאוכלוסיות מגוונות. צה"ל מחויב לשמור על כבודם של המשרתים ולפעול לאור ערכי צה"ל.

3. באשר לסעיפים א(1)-א(4) לבקשתך:

להלן הנתונים אודות מספר המשרתים/ות המצויים על הקשת הטראנסג'נדרית אשר פנו ליחידת יוה"ל"ם, לגבי הכרה בדיספוריה מגדרית וכן מענה מותאם למי שאובחנו עם דיספוריה מגדרית, בין השנים 2017-2023, ובחלוקה לסוג שירות. באשר לפילוח לפי המין, המידע המבוקש יצריך פתיחה פרטנית של כל תיק ותיק של המשרתים/ות שפנו לגבי הכרה בדיספוריה, להצליב את המידע עם מאגרי היוה"ל"ם, וכן במידת הצורך להשלים פרטים למול הפונים עצמם (שחלקם כבר השתחררו משירות צבאי). דבר זה כרוך בהקצאת משאבים בלתי סבירה. לאור אמור. בקשתך בהקשר זה נדחית ע"פ סעיף 1(18) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק").

נציין שהנתונים המובאים לקוחים מתוך מידע שנמסר על ידי הפונים בפנייתם ליחידת יוה"ל"ם בנושא, ולא קיים בידינו פילוח של השלב בו נעשה רישום כאמור (האם כמלש"בים או במהלך שירותם הצבאי). יצוין, כי לפני משורת הדין, למעלה מן הצורך ומבלי שהדבר יהווה כל תקדים, מידע זה נאסף במיוחד לצורך מענה לבקשתך.

יובהר, כי בנוגע לנתונים אודות משרתי ומשרתות קבע (קצינים/ות ונגדים/ות), כי יתכן שהפניה התרחשה כאשר הפרט היה בשירות חובה ולאחר מכן המשיך בשירות קבע. כלומר, יתכן כי אותו פונה יופיע בשתי עמודות שונות בהתאם לשלבי השירות שעבר.

הנתונים מובאים בפילוח לפי שנים בהתאם למועד הגיוס של הפונים והפונות:

נגדים/ות	קצינים/ות	חיילים/ות חובה	
8	6	60	2017
1	1	58	2018
0	1	50	2019
0	0	75	2020
1	0	128	2021
2	2	86	2022
1	2	11	2023

4. **באשר לסעיף א(5)-(6) לבקשתך:**

תהליך ההכרה בדיספוריה מגדרית דורש תחילה מפגש עם קב"ן (קצין בריאות נפש צבאי) או לחלופין גורם טיפולי אזרחי (פסיכיאטר, עו"ס וכו'). חוות דעת הקב"ן תועבר לרמ"ד פסיכיאטריה בצה"ל וזה יקבע האם ניתן להתרשם מדיספוריה מגדרית או לאו. מצ"ב כנספח א' למענה זה נוהל בנושא חיילים וחיילות על הקשת הטרגנטית. שם, מפורט ההליך להכרה בתהליך דיספוריה מגדרית.

5. **באשר לסעיפים א(7)-(10) לבקשתך:**

צה"ל אינו יוזם קשר עם קליניקות חיצוניות לצורך הכרה בדיספוריה מגדרית. על המבקש להתחיל את הליך ההכרה בדיספוריה מגדרית, לצרף מכתב מגורם מקצוע, אזרחי או צבאי (רופא, פסיכולוג, וכד').

6. על החלטה זו ניתן להגיש עתירה לבית המשפט לעניינים מנהליים בתל אביב.

7. בברכה,

סא"ל, ליאת
 רע"ן תקשורת
 ב/דובר צה"ל והממונה על חופש המידע
 שילה פנים
 בצה"ל

נספח א'

לוח תפוצה

הנדון: נוהל בנושא חיילים וחיילות על הקשת הטרונסית בצה"ל*

של: יוה"ל"ם סימוכין: 283-2105762120-01615, מתאריך 22 ביוני 2016, ט"ז סיון תשע"ו

1. כללי:

- א. צה"ל מגייס לשורותיו חיילים וחיילות בכפוף לחוק שירות הביטחון (נוסח משולב), תשמ"ו-1986). החוק מסדיר את נושא הגיוס וחובת השירות בצה"ל ומחייב כל מי שנמצא כשיר לשירות.
- ב. מסמך רוח צה"ל – הינו הקוד האתי של צה"ל ונשען בין היתר על ערכי מוסר אוניברסליים המבוססים על ערך האדם וכבודו. לפי ערך היסוד – כבוד האדם – "צה"ל וחייליו מחויבים לשמור על כבוד האדם. כל אדם הוא בעל ערך שאינו מותנה במוצא, בדת, בלאום, במין, במעמד ובתפקיד" (מתוך מסמך רוח צה"ל).
- ג. טרנסג'נדריות הוא מושג הכולל את כל מי שזהותו המגדרית אינה תואמת את מינו הביולוגי. האוכלוסייה הטרנסג'נדרית מעוררת דעות קדומות בפני רבים ולעיתים חשופה להדרה ולפגיעות.
- ד. פיקוד על חיילים וחיילות על הקשת הטרנסג'נדרית הינו מאתגר ודורש מהמפקדים קשב מיוחד, שמירה על צנעת הפרט ושמירה על איזון מתמיד בין הפרט לכלל.

2. מטרה:

מטרת נוהל זה הינה בהסדרת המענה למשרתים ומשרתות על הקשת הטרנסג'נדרית בצה"ל תוך מתן כבוד לזהות המגדרית אותה הם מציגים.

3. בבסיס נוהל זה שלושה עקרונות :

- א. מימוש חוק שירות ביטחון הקובע גיוס כלל המלש"בים והמלש"ביות ללא קשר לנטייתם המינית או זהותם המגדרית.
- ב. העלאת מודעות בקרב מפקדים לפיה זהות המגדר של אדם הינה חוויה עמוקה, פנימית ומשמעותית ויש לאפשר לכל חייל/ת לחיות בביטחון ע"פ הגדרתו האישית את מגדרו כנגזר מערך כבוד האדם.
- ג. הבטחת סביבה בטוחה ומכבדת לפרט ולכלל המשרתים במרחבים הפרטיים והציבוריים לאור תפיסת השירות המשותף בצה"ל.

4. הגדרות:

- ישנם מונחים רבים המשמשים לתיאור זהויות שונות של אנשים (נשים וגברים) על הקשת הטרגנסית:
- א. **"הקשת הטרגנסית"** – מונח "מטרייה" שמתייחס לכל מי שיש פער בין המגדר אליו שויך בלידה (נעל פי המין המצויך בתעודת הלידה) למגדר אליו הוא משתייך.
 - ב. **זהות מגדרית** – הזהות האישית של הפרט עם אחת מקטגוריות המגדר, שיכולה להיות גבר, אישה, שילוב של שניהם או אף אחד מהם. זהות זו הינה נפרדת מהרישום בתעודת הלידה ותעודת הזהות. וכן לעיתים נפרדת מנראות חיצונית ו/או תהליכים רפואיים להתאמה מגדרית.
 - ג. **טרנסג'נדר/ אדם על הקשת הטרגנסית** – מונח המשמש לתיאור אדם עם מגוון רחב של זהויות מגדריות השונות מהמגדר עמו זוהה ונרשם עם לידתו.
 - ד. **גבר טרנסג'נדר / FTM- Female to Male** – גבר אשר סומן בלידתו כנקבה, אפשר שהוא עובר או עבר תהליך התאמה מגדרית.
 - ה. **אישה טרנסג'נדרית / MTF- Male to Female** – אישה אשר סומנה בלידתה כזכר, אפשר שהיא עוברת או עברה תהליך התאמה מגדרית.
 - ו. **איש או אישה א-בינארי/ג'נדרקווייר** – אישה שאינה מזדהה כגבר או כאישה בלבד (למשל שאינה מזדהה עם מגדר בכלל, או מזדהה בשילוב של מגדרים. וכו')
 - ז. **דיספוריה מגדרית** – מצוקה הנובעת מחוסר הלימה בין הזהות המגדרית שאיתה אדם מזדהה לבין הזהות המגדרית ששויכה לו בלידתו, או זו שהסביבה משייכת לו.
 - ח. **טרנסמוביה** – פחד, סלידה ורתיעה מאנשים על הקשת הטרגנסית, כמו גם ביטויי אפליה, שנאה, זלזול ותוקפנות כלפיהם.

5. עקרונות פעולה- כללי:

- א. הסמכות צה"ל בנוגע לאופן הטיפול באוכלוסייה זו נתונה ליוה"ל"ם.
- ב. יובהר, כי צה"ל אינו הרשות המוסמכת לקבוע את מינם ואת מגדרם של משרת או משרתת. הסמכות לכך מוקנית לרשויות אחרות – ובעיקר למשרד הפנים בהתאם להוראות חוק מרשם האוכלוסין ובהתאם להחלטות הוועדות הפועלות במשרד הבריאות מכוח חוזרי מנהל הרפואה. לפיכך, נקודת המוצא לבחינת עניינו של משרת היא נתוניו כפי שהם מפורטים ברישומי משרד הפנים.
- ג. כל מלש"ב או חייל על הקשת הטרגנסית רשאי לפנות למטה היוה"ל"ם, על מנת לבחון האם יש צורך לקבוע בעניינו הוראות מיוחדות לעניין תנאי השירות, אופיו או משכו. יציין כי פנייה כאמור יכולה להיעשות גם טרם הגיוס וגם במהלך השירות ושטרם השלימו את תהליכי ההתאמה המגדרית. הכרה במלש"ב או חייל עם דיספוריה מגדרית תעשה בהתאם לתהליך המפורט בנספח א'.
- ד. כל פנייה שתקבל במטה היוה"ל"ם תיבחן פרטנית על-ידי מי שהוסמך לכך על ידי היוה"ל"ם, תוך היוועצות בגורמים שונים בהתאם לצורך ובהם מפקדים, גורמי ברי"י, פרקליטות צבאית-יעו"ק, מיטב, חתומכ"א וכן ענף המשטר והמשמעת באכ"א. יצוין כי אין המדובר ברישימה סגורה או מחייבת.
- ה. לכל פונה יותאם מענה פרטני בשיטת "חליפה לפי מידה", בהתאם לצרכיו האישיים ובשים לב לצרכי הצבא ומאפייני התפקיד הצבאי אותו הם ממלאים. כן יילקח בחשבון השלב בו נמצא כל פונה בתהליך ההתאמה המגדרית, ככל שהחל בהליך כזה (נספח א').

6. התאמות אפשריות במהלך השירות הצבאי:

א. לשון הפנייה:

- 1) כל חייל על הקשת הטרגנטית רשאי לבחור את לשון הפנייה המתאימה לוהותו המגדרית (את, אתה, אתם).
- 2) הפנייה לחייל תהיה בשם שבחר ובלשון מגדרית התואמת את בקשתו, זאת ללא קשר לרישום הרשמי במערכות או בתעודות שמציג או למראה הפיזי.
- 3) יש לזכור כי לשון הפנייה יכולה להשתנות בהתאם לבקשת החייל ובהתאם לשלב תהליך ההתאמה המגדרית בו מצוי החייל.

ב. משך השירות:

- 1) בצה"ל נהוג ע"פ חוק, משך שירות שונה לגברים ונשים, הנקבע ע"פ מינו של המלש"ב בעת גיוסו לצה"ל כפי שמופיע ברשומות משרד הפנים.
- 2) עם זאת, ניתן לשנות את משך השירות של חיילים על הקשת הטרגנטית. קרי, הארכת שירות לחיילים טרגסג'נדרים וקיצור שירות לחיילות טרגסג'נדריות. ע"פ המלצת יוה"ים ובאישור אכ"א (מדור תנופ"ה) הבקשות יוגשו ביוזמת הפרט ויבחנו פרטנית.

ג. לינה:

- 1) ככלל, חיילים וחיילות על הקשת הטרגנטית זכאים ללינה בחדר נפרד במגורי חיילים או חיילות בבתי חייל ובדירות ל"ח בהתאם לוהותם המגדרית.
- 2) ניתן להלין מספר חיילים על הקשת הטרגנטית באותו חדר בתנאי שוהותם המגדרית זהה.
- 3) בחירת המגורים (בנים/בנות) תקבע בשיתוף הגורם המקצועי במטה יוה"ים, תוך התייחסות לתשתיות.

ד. שירותים ומקלחות:

- 1) ככל הניתן, יש להלין חיילים וחיילות על הקשת הטרגנטית בחדרים הכוללים שירותים ומקלחת צמודים.
- 2) חיילים וחיילות על הקשת הטרגנטית זכאים לזמן התארגנות (שירותים ומקלחת) במגוריהם בזמנים נפרדים, לבדם ובמקום עם אפשרות נעילה.
- 3) ביחידות בהן קיימים שירותים במרחבים הציבוריים תעלה בקשה לאישור השירותים כשירותים משותפים, בהתאם לאמור בפקודת השירות המשותף, תוך הקפדה של סימון ושילוט מתאים, נעילה פנימית בדומה להגדרת שירותים משותפים לבנים ולבנות, ובהתאם להנחיות הכתובות בפקודת השירות המשותף.

ה. הופעה ולבוש:

- ניתן לקבוע הוראות לעניין סוג המדים שיונפקו לחייל, ולעניין כללים אחרים שנובעים מכללי ההופעה והלבוש, כגון חובת גילוח, תספורת, ענידת תכשיטים וכו'. לא ניתן יהיה לשלב בין הופעה ולבוש נשיים לגבריים. פניה לקבלת אישור לתנועה בהופעה ולבוש מותאמים יישלח על-ידי יוה"ים לאישור רע"ן המשטר והמשמעת. יש לציין כי קיימת האפשרות לקבל אישור לתנועה במדי עבודה (מדי ב') גם מחוץ ליחידה, בכל מתן אישור להופעה נשית.
- 1) בכל פעילות המתקיימת במתקנים משותפים בהם נהוגות שעות נפרדות (כגון: שעות פעילות נפרדות בחדר הכושר) ההשתתפות תיעשה בהתאם למגדר אליו משתייך המשרת. בפעילות משותפת ישתתפו כיתר המשרתים והמשרתות.

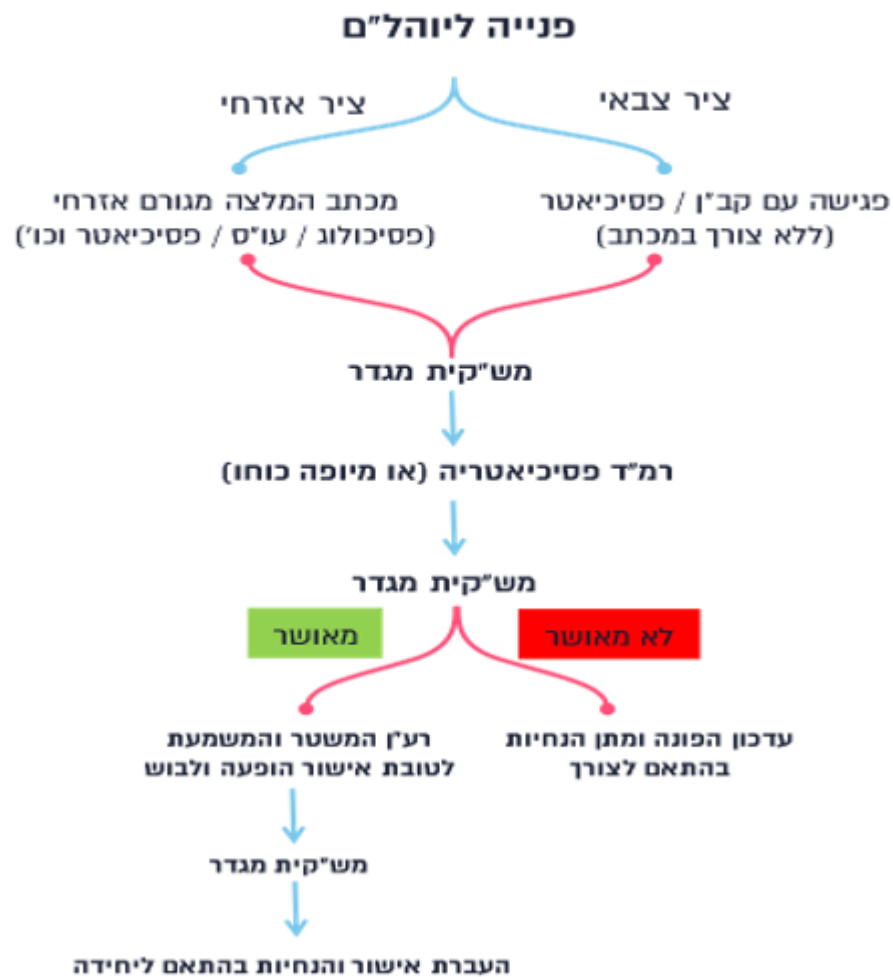

- ז. **פרט** – קיימת אפשרות למשרת ומשרתת להגיש בקשה להלנה מטעמי פרט בבתי החייל ובדירות נל"ת, ככל שנדרש, יש לציין כי גם בדירות אלו יחולו תנאי השירות שנקבעו עבורו.
- ח. **שיבוץ** – בהתאם לצרכי כל משרת, ניתן לבחון את שיבוצו. יוהל"ם תמליץ על שינוי שיבוצו של חייל על הקשת הטכנסית, אם היא סבורה כי הדבר נחוץ בשל זהותו המגדרית ומאפייניו.
- ט. **מענה רפואי** – ככלל במהלך השירות, מענה רפואי יינתן ע"י המרפאה הצבאית, לרבות סוגיות ייחודיות הקשורות להליך ההתאמה המגדרית והפניה אל שירותים מחוץ לצה"ל, בתיאום עם ראש תחום רפואת להטי"ב במשרד.
- י. **מענה בטיפול נפשי** – ככלל במהלך השירות, מענה בטיפול נפשי יינתן ע"י המרפאה הצבאית, לרבות סוגיות ייחודיות הקשורות להליך ההתאמה המגדרית והפניה אל שירותים מחוץ לצה"ל, בתיאום עם רמ"ד פסיכיאטריה במחלקת ברה"ן.
- יא. **כושר קרבי** – ככלל סרגל המאמצים ומבחני הכושר והכושר הקרבי הינם בהתאם לסרגל הנשים.
- יב. שמירה על פרטיות וסודיות:**
- 1) אין לחשוף מידע בדבר זהותו המגדרית של החייל ובדבר תהליך ההתאמה המגדרית שעובר.
- 2) שיתוף בנוגע לתהליך בו מצוי החייל יעשה בכפוף לרצונו ובהתאם להחלטתו בנוגע לגורם שישתף במצבו.
- יג. אחריות מפקדים:**
- 1) פיקוד על אוכלוסיות הנמצאות על הקשת הטכנסית ייעשה בקשב וברגישות הנדרשת תוך הימנעות משאלות פולשניות, שמירה על פרטיותם ושמירה על שיח ענייני.
- 2) קבלת החלטות תוך הפעלת שיקול דעת, גילוי רגישות ואיזון בין צרכי הפרט לצרכי היחידה ולהיפך.
- 3) טיפוח תרבות יחידתית המאפשרת סובלנות לנטייה מינית וזהות מגדרית תוך ייזום פעולות לצמצום הלהטי"בופוביה והטרנספוביה.
- 4) טיפוח משמעותי בתלונות על להטי"בופוביה וטרנספוביה בליווי ייעוץ גורמים משפטיים וגורמי הנוהל"ם.

נספח א' – תהליך ההכרה בדיספוריה מגדרית

**לפנייה יש לצרף מכתב מגורם מקצועי אזורי (רופא, עו"ס, פסיכולוג, פסיכיאטר וכו') או לחילופין פגישה עם קב"ן/קפ"ס צבאי, בו מתוארת קיומה של דיספוריה מגדרית אצל הפונה.

נספח ב' – פורמט אישור הופעה ולבוש

<u>אישור הופעה ולבוש גברים – ע"ש</u> _____ מ.א.	
1.	לאחר בחינת הבקשה, מאושרת הופעה ולבוש של חייל באופן מלא בהתאם להק"א 33-05-01, כולל ניפוק מדי גברים.
2.	יש להדגיש בפניו, כי חלות עליו כל פקודות ההופעה והלבוש הנוגעות למין הגברי בלבד.
☐	
_____	_____
רע"ן המשטר והמשמעת באכ"א	תאריך

<u>אישור הופעה ולבוש נשיים – ע"ש</u> _____ מ.א.	
1.	לאחר בחינת הבקשה, מאושרת הופעה ולבוש של חיילת באופן מלא בהתאם להק"א 33-05-01, כולל ניפוק מדי נשים.
2.	בנוסף, רשאית לנוע במדי עבודה גם מחוץ למחנה (למעט במקרה של טקסים או אירועים אחרים המחייבים הופעה במדי א').
3.	יש להדגיש בפניה, כי כלל הפקודות של כללי ההופעה והלבוש חלים עליה לגבי המין הנשי בלבד.
☐	
_____	_____
רע"ן המשטר והמשמעת באכ"א	תאריך